

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	CATALUNYA
Municipi	MANRESA
Edifici	Col·legiata Basílica de Santa Maria de l'Alba, la Seu
Direcció	
Coordenades	41.722056 1.827612
Protecció	Bé cultural d'interès nacional Església de Santa Maria de l'Alba Tipus: Monument històric Declaració: 03/06/1931 Identificador: BCIN: 151-MH (IPA: 161) BIC: RI-51-0000430

Descripció

Altitud: 238 metres.

Església aixecada en gòtic català entre el 1322 i el 1486. Consta de tres naus de sis trams coberts amb voltes ogivals simples; estan separades per pilars vuitavats i arcs formers apuntats; la capçalera la forma un absis poligonal de set costats; les naus laterals es comuniquen per la girola darrere l'altar major. Té una cripta del 1576-78 refeta el 1973, i un claustre renaixentista. Els seus murs són de carreus ben escairats de pedra grisenca clara. La porta d'entrada habitual està situada al mur nord, propera al cos del campanar.

Dimensions: 50'00 x 16'68 x 28'65 metres respectivament de llargada, amplada i alçada; l'amplada va de pilar a pilar (no els inclou), i la total de les tres naus en fa 32'85; la llargada no inclou el porxo-atri, si li suméssim arribaria als 68 metres.

En el mur de ponent, que seria el frontis als peus de les naus, un arc rodó dovellat rodeja un portal rectangular; el mur queda absolutament llis mostrant només el seu parament de petits carreus; es troba al fons d'un grandíols porxo-atri neogòtic del segle XX obert per tres grans arcades ogivals sobre pilars amb una columna adossada al costat frontal; sosté una terrassa de barana calada per damunt de la qual, en aquest frontis, s'hi obre una magnífica rosassa motllurada i calada. A banda i banda d'aquest porxo s'aixequen unes capelles poligonals amb terrat de baranes calades i, al damunt, unes torrelles octagonals amb finestral mig tapiats d'arc calat, un a cada cara, i amb una agulla vuitavada de careneres crestades amb un pinacle al cim.

Un portal lateral de l'antiga església romànica adjunt al nou edifici gòtic mostra un timpà amb uns bells relleus romànics, arquivolta soguejada sobre imposta i una columna per banda amb bells capitells romànics figurats; tot recobert per una arcada sobre imposta damunt muntants, tots ells de peces grans ben escairades i de pedra lleugerament grisenca; comunica a un petit claustre.

Arquitectes: Berenguer Montagut com a mestre major, Arnau de Villeres, Ramon Moragues, Martí Ibar, Alonso de Baena, i Joan Font i Guerau Cantarell (1592) pel que fa al campanar. El baptisteri, el frontis i el seu porxo són de principis del segle XX, 1915-34, de l'arquitecte Alexandre Soler i March (1874-1949) fill de Manresa mateix.

Guarda un retaule del segle XIV d'Arnau Bassa, un altre dedicat a l'Esperit Sant obra de Pere Serra (1394) i altres igualment gòtics; diverses escultures gòtiques de pedra policromada, sarcòfags, algunes talles barroques; al Museu de la Seu s'hi guarda un Santcrist del segle XII que fa 100 x 95 cm. sobre una creu de fusta moderna; a la cripta es conserven unes relíquies de sant Fruitós, màrtir tarragoní del segle III procedents del poble veí de Sant Fruitós. Té orgue.

Campanar del 1592 del gòtic tardà. Té planta quadrada (9'50 x 9'50 m) i està coronat per una cornisa sobre caps de biga amb gàrgoles al dessota situades als angles i un terrat amb barana calada. Els seus murs són de carreus petits de pedra un pèl marronosa; té motlures a diversos nivells, a sota dels finestrals i a l'arrencada dels arcs apuntats. La cel·la té dos finestrals d'arc apuntat a cadascun dels quatre costats; al cos del dessota hi ha una esfera de rellotge a la cara nord.

L'escala que permet accedir a la cel·la s'inicia en l'antiga església romànica, el mur que en resta és de tan gruix que l'escala de pedra picada passa pel seu interior i puja recta cosa de 8 metres; segueix pel mur de la nova església gòtica fent-se escala de cargol també de pedra i quan arriba al nivell superior del mur entra al campanar i segueix amunt en estil català, sobre voltes i arrapada als murs i amb barana, així fins a la cel·la i segueix fins a dalt del terrat.

Situació: sobre l'ala nord del temple, proper a la capçalera, adjunt al portal lateral nord.

Alçada: 50'50 metres.

Esveltesa: 5,3

Campanes	
Fotos	26

Tocs actuals de campanes	TOC HORARI Quarts: Campana dels Quarts Hores: Mi ÀNGELUS Àngelus migdia (12.01): Mi Àngelus vespre (21.01): Re Àngelus curt, en substitució dels altres àngelus en cas que hi hagi un toc programat a les 12.02 o bé a les 21.02. 3+3+3 amb el Fa# i 9 amb el La MISSES Ferial conventual (9.46): Sol Sabatina conventual (9.46): La, Si, Re' "glòria" Sabatina anticipada (18.46): Mi, Fa#, La "glòria" Dominical conventual tems ordinari (10.46): Mi, Sol, La, Si "menor emplenat" Dominical conventual temps d'Advent (10.46): Fa#, La, Si "te-Deum" Dominical conventual temps de Quaresma (10.46) i Dimecres de Cendra (18.46): Re, Mi, Fa# "melòdic" Viacruzis, diumenges de Quaresma (17.46): Mi, La ARRAVATADA Tots els diumenges a les 10.57 i tres minuts abans de les misses de festivitats o solemnitats: Campanades Mi, Fa#, La (x3). TOCS EXTRAORDINARIS Normalment 14 minuts abans de l'inici de la celebració Consagració: Fa# Solemne: Re, Mi, Fa#, Sol, La, Si, Re' "plenum" Festes grans: Cap d'any després de les campanades 1/1, Llum 20/2 (21.02), Llum 21/2 (10.01), Pasqua Florida (10.46), Festa Major normalment durant l'últim cap de setmana d'agost, Nadal 25/12 (12.02). Elecció bisbe de Vic i Papa. Joiós: Re, Fa#, La, Si, Re' "Salve Regina". Festespètiques: Sant Josep 19/3, Sant Pere 29/6, Sant Ignasi 31/7, Aniversari basilical 2n diumenge d'octubre, Tots Sants 1/11 (12.02), Santa Llúcia 13/12 Marià: Re, Fa#, La, Si "Salve Regina". Festes marianes excepte la Llum: Santa Maria 1/1, Candelera 2/2, Assumpció 15/8, Nativitat 8/9, Pilar 12/10, Immaculada Concepció 8/12 Nadalenc: Re, Mi, Fa#, La "Major emplenat". Missa del Gall 24/12 (23.01), Nadal 25/12 (10.46), Epifania 6/1 (10.46) Glorios: Re, Mi, Sol "glòria" Activació manual durant el Glòria de la conventual de Pasqua Florida. Pentecostal: Re, Mi, Sol, La, Si "Westminster" Diumenge d'Ascensió (10.46) i Pasqua Granada (10.46) Festiu: Si, La, Sol "melòdic" Ascensió (9.46) Eucarístic: Fa#, La, Si, Re' "Pàrsifal" Dijous Sant (12.16) Dijous de Corpus (activació manual) Diumenge de Corpus (activació manual) Vespres solemnes (18.46) Sol, Si, Re' (Major). Santa Maria 31/12, Candelera 1/2, Llum 20/2, Sant Josep 18/3, Sant Pere 28/6, Sant Ignasi 30/7, Assumpció 14/8, Tots Sants 31/10, Immaculada Concepció 7/12, Santa Llúcia 12/12. Difunts: La · Fa# - La · Fa# - La · Fa# - Mi - Processó mariana: Seqüència de 45 minuts que s'inicia amb el marià, seguit de les campanes una a una, joiós, tres tocs gloriosos, Te-Deum, i acaba amb el plenum.
Conservació, manteniment	

Propostes	
Autors de la documentació	CIURANA I ABELLÍ, Blai
Data	10-08-2023

Campanes desaparegudes

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Cel·la de campanes	Seny del Lladre o "Seny dels set lladres"	MESTRES, JOSEP; MESTRES, LLUÍS	1764		
Cel·la de campanes	Concepció	CLARIS, BONAVENTURA	1777		
Cel·la de campanes	Ave Maria		1684		
Cel·la de campanes	Maria "campana grossa o nova"	MESTRES, JOSEP	1846		
Cel·la de campanes	Maria de la O "campana petita"		1702		
Cel·la de campanes	Torronyau "campana vedada"		1598		
Cel·la de campanes	Ignàsia "dels combregats"				
Cel·la de campanes	Santa Llúcia		1879		

Campanes actuals

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Cel·la de campanes	Ave Maria (Re') (1)	GUIXÀ	1974	63.3	147
Cel·la de campanes	Sant Martí, campana dels quarts (A)		1617	65.3	161

Cel·la de campanes	Sant Miquel (Si) (2)	GUIXÀ	1974	80.1	298
Cel·la de campanes	Sants màrtirs Maurici, Fruitós i Agnès (La) (3)	BARBERÍ	1941	84.6	351
Cel·la de campanes	Sant Ignasi de Loiola i Santa Lúcia (Sol) (4)	GUIXÀ	1975	101.6	607
Cel·la de campanes	Crist Rei (Fa#) (5)	BARBERÍ, HIJOS DE ESTEBAN	1941	107.4	717
Cel·la de campanes	Santa Maria (Mi) (6)	BARBERÍ, HIJOS DE ESTEBAN	1941	120.2	1006
Cel·la de campanes	Crist "la Major" (Re) (7)	BOSCH, PERE; BOSCH, SALVI	1648	127	1186
Golfes	Campana interior dels quarts (a)			10.5	1
Golfes	Campana interior de les hores (b)			11.4	1
Interior del temple	Campaneta d'eixida de missa			15	2
Interior del temple	Tintinacle			15.2	2
Interior del temple	Campana interior petita			20	5
Interior del temple	Campana interior grossa			30	16
Interior del temple	Campana de l'altar			30.02	16

Relotges

Relotge mecànic (1)	Existent Parat Elèctric

Data de construcció	1851
Descripció	Es conserva una interessant maquinària de rellotge de 1851 però sense ús, substituïda per ordinador automàtic. El cinemàtic del rellotge és anterior al que varen instal·lar al famós Big Ben de Londres, segons Jaume Espinalt, que ha promogut la recent neteja de la maquinària.

Información completa: [Col·legiata Basílica de Santa Maria de l'Alba, la Seu - MANRESA \(CATALUNYA\)](#)

PDF (04-07-2026)